

vosodje, dr. baron Pražak. On je ukazal, da se cené zemljišča vestno, t. j. ne kar tako poprek, ampak na tenko, kolikor so v resnici vredna, ne pa, kolikor bi se kje ceniteljem zdelo, da so vredna. To je na vse strani imeniten ukaz, nikomur ne bode več lahko škodo vsled cenitve. In tudi slov. kmetu je pomagal do pravice, kajti odslej ni izvržen iz vrste porotnikov, kar je doslej bilo, če tudi govori le slovenski in še na zemljiške knjige gre lahko gledat, ne da mu je treba za to iskat si tolmača, če hoče vedeti, kaj je v njih. To pa je našim nemškutarjem sila neljubo in naravno, da ropočejo za voljo tega zoper g. ministra. Dobro, da pozna g. minister te možnosti ter se ne zmeni za-nje, še manj pa za njih upitje, češ, da se kratki s tem nemščini stara pravica, slov. kmetom pa pot do denarja — do novih dolgov. Ko bi bilo zadnje resnica, bilo bi to le sreča za slov. kmeta. Dolgov imamo še starih več, kakor nam jih je treba.

Smolo je imel, če smemo pri visoki gospodu govoriti o smoli, naš minister za vnanje zadeve, grof Kalnoky. Ko ste bili delegaciji, avstrijska in ogerska skupaj, peli ste mu hvalo, da bi ga bila lahko prevzela. Niste pa se potlej še bili prav razšli, kar počí glas, da stoji Rusija — do vratú v orožju — pred vratmi, ob mejah Galicije. To vam je bilo čudenja, strmenja, očitanja in trpi še to deloma sedaj, kajti ni še dognano, kaj da namerava Rusija, a toliko smo sedaj mi na boljsem, ker se pripravljamo, pa če treba, gremo tudi „v boj krvavi“.

Mir je sicer blag in sreča, če ga zdržimo, toda večni strah, da nam ga kje kdo skali, ni prijeten in požre še vrhu tega neizmerno veliko denarja. Tedaj pa govoré pametni možje, če že ni drugače, pa hajdi na sovražnika! Ali kje je ta? Rusija ni, saj nam zatrjuje, da ni in po vrhu še nima prav uzroka, naj nas sovraži. Nemčija in Italija ste pa z nami v zvezi in druge sosedinje, Črna gora, Srbija, Rumunija niso za to, da se jih bojimo. Ostane tedaj še samo Turčija in Bolgarija, ali prva je vesela, če jo pustimo mi v miru, zadnja ima pa od nas na posodo — princa Koburškega. Kakor je tedaj podoba, ni še vojske blizu, saj ne vemo, s kom da bi bila.

Železni kancelar ob reki Spree, trolasi Bismarck, pač se boji še za svojo Nemčijo in naj še ima dovolj časa, da jo zvari, zato pa menimo, dela na to, naj živi Evropa v necem strahu, da ima on lahko v tem proste roke. Nemški cesar ima toliko let na hrbtišču, da že nima več para, njegov sin pa v grlu bolezen, katere ne pozna noben zdravnik; to se vé, da si je kancelar lahko v veliki skrbi, kaj bode, če mu pobere njiju smrtna kosa, predno še je Nemčija po polnem trdna. Francija je republika in do bode jo lahko mož v roke, ki popelje zmagovite

armade nad Nemčijo. To je treba preprečiti, za to mislimo, da trolasi knez ni stal na strani, ko so odslavljali Grevyja, starega predsednika republike. Čemu pa je Grevy tudi pustil generalu Boulangerju, da je toliko upil zoper Nemčijo?

Zdaj, ko so si razne stranke v Franciji segle v lasi, oslabile so se same. Novi predsednik, Sadi-Carnot bode jih iz lastnih koristi držal na tléh in torej ne bode še tako brž Francija godna za maščevanje nad Nemčijo. To je tedaj železni kancelar srečno dosegel, pa tudi v Italijo je mož obrnil svoje oči. V njej pa ni imel veliko dela. Prejšnji minister, Depretis, je bil prijatelj Francije ali on je umrl in na njegovo mesto sedel je Crispi, mož, ki ga poznajo, da ne čuti ljubezni za Francijo. Tak je torej po polnem prav Bismarcku in naj bi ga še bolje na se priklenil, povabil ga je bil k sebi ter je sklenil z njim prijateljsko zvezo.

Nemčija je po takem lahko mirna in je sedaj že tudi s poglavarjem kat. cerkve, s sv. Očetom v Rimu, v prijaznih razmerah. Postav, ki so kratile v Nemčiji kat. cerkvi pravice, ni več ali so vsaj tako prestvarjene, da jej niso več nevarne. Sv. Oče so torej lahko vzprejeli lepo vezilo, katero jim je nemški cesar poslal za njih zlato sv. mešo, tiaro, bogato okrašeno z biseri. Ali še od drugod so sv. Oče prejeli lepih vezil. Da so kat. ljudstva in kat. vladarji o tej slovesnosti svojo ljubezen do sv. Očeta pokazali in jo še vedno prikazujejo, to ni nič, kakor naravno pa tudi druga ljudstva, drugi vladarji ne zaostajajo v tem in to je veselo znamenje, kako moč da ima sv. cerkev in nje vidni poglavar še zmeraj po svetu.

Upajmo torej, da pride posehmal tudi v življenje, v postave bolj in bolj krščanski, katoliški duh na vrh. S tem upanjem se tedaj poslovimo od leta 1887 in nastopimo leto 1888 s prepričanjem, da pridemo v njem iz upanja vsaj deloma že do vesele resnice. Z ozirom na to pa kličemo vsemu svetu in še posebej našim bralcem: Veselo novo leto!

Gospodarske stvari.

O umetnem gnoju.

Mnogo se govori in piše o prednosti umetnega gnojenja, n. pr. z mavcem, pepelom, zmleto kostjo itd. Nekaterim se v resnici posreči, da si s takim gnojenjem pridelke čudovito pomnožijo tako, da si denar, ki so ga izdali za tak gnoj, povrnejo dvakrat, trikrat. Drugi pa zopet trdijo, da je denar, ki se je potrosil za umetno gnojenje, popolnem zavržen. Kolikor rodovitnejša je zemlja pri prvi setvi, toliko slabšeja je pri naslednjih.

Oboje je lahko resnično. Umetni gnoj ima

to lastnost, da budi zemljo k večji delavnosti. Rastlinske snovi, koje so v zemlji, dajejo rastlinam živež. Pri navadnem gnojenju s hlevskim gnojem, te snovi polagoma dovajajo redilno moč rastlinam; zato ostane zemlja pa tudi dalje rodovitna, čeravno ne v toliki meri. Umetni gnoj pa zemljo prisili, da mora na enkrat porabiti vse svoje moči. Zato je pa tudi kmalu izpita. Da spoznaš vrednost gnoja bodi si ali hlevskega ali umetnega, pomisli naslednje.

Hlevski gnoj je vedno podlaga vsemu drugemu gnojenju. Ima namreč v sebi takih tvarin, katere so za plodovitost tal neobhodno potrebne. Tu so trdni deli, kateri v zemlji gnijó, ter zemljo, kakor drože testo, oživljajo, ogrevajo, in se na zadnje sami v rodovitno zemljo spremenijo. Hlevski gnoj je torej glavni pogoj poljedelstva. Zato pa tudi poljedelstvo ne more obstati brez živinoreje. Sploh ste ti dve stroki v tako ozki zvezi, da ne more biti druga brez druge.

Vendar je pa tudi to resnica, da umetni gnoj pomnožuje pridelke. Samo na to pride, kako in kje naj se rabi. Prenaglati se tukaj ne smeš. Z umetnim gnojem naj se gnoji le močna, globoko orana in dobro obdelana zemlja. Tej umetni gnoj ne more izvlače na enkrat vse redilne moči. Na dalje je treba paziti tudi na kraj, je li suh in peščen, ali vlažen in ilovit. Suhim in peščenim njivam umetni gnoj malo ugaja, tem bolj pa mokrotni, težki zemlji. Slednjič je pomniti, da umetni gnoj le tam pomaga, kjer se obilo hlevskega gnoja porabi. Polje, kojemu bi se samo z umetnim gnojem streglo, mora iti v nič. Torej le hlevski gnoj uzdržuje rodovitnost, umetni jo potem pa pospešuje.

Zakaj je pepel tudi dober.

Pepel se zdaj že sploh rabi za gnojenje travnikov in pašnikov, in to ne zastonj. Za to rabo je boljši, kakor hlevski gnoj. Pepel, v drobne delce razmlet, tudi kemično kmalu razpade, razstavi tudi v zemlji razne tvarine ter tako pospešuje rast. Zato se pokaže dober vseh na travnikih kmalu.

Manje pa se je rabil pepel do sedaj za gnojenje sadnih dreves. Za to je pepel izvrsten. Pepel ima namreč v sebi dokaj kalija in fosforove kisline. To dvoje pa ravno najbolj vpliva na rast in rodovitnost sadnih dreves. Okoli drevesa se posuje pepela tako na široko, kakor daleč veje segajo. Kjer bi ne bilo na škodo drugim rastlinam, naj se pepel zakoplje precej globoko v zemljo. To naj se zgodi v jeseni. Črez zimo naj se redilne moči izlužijo, ter koreninam dovedejo.

Razumeva se, da ni vsak pepel enako koristen. Najboljši je bukovi ali sploh lesni. Premogov pepel, da si ga rabiš v trikrat toliki meri, ne doseže prvega. Mnogi sadjarji gnojijo

s pepelom sadnemu drevju in to tudi drugim priporočajo, češ, da pepel veliko pomaga drevesu k rasti in plodovitosti, nikakor pa mu ne škoduje.

Jabelka in njih okovarjenje.

Kedar hoče človek, jabelka dolgo ohraniti, da so zdrava ter sočna, ima z njimi svoj križ. Rada so gnjila ali pa vsuše tako, da niso za oči. Na Francoskem dela se z njimi pa takole: Napravi se škrinja ali tudi sod, ter nasiplje na dno 5 cm. na debelo mavca, na to pa se dėjo jabelka, zavita vsako posebej v papir tako, da je med njimi nekaj malega prostora.

Na to lego jabelk prisiplje se z nova toliko mavca, kolikor poprej in potem se položi jabelk tudi na eno vrsto prav, kakor v prvi legi in to gre naprej gori do vrha. Na nje se nasiplje mavca, more biti malo več, kakor poprejšnje kratki in sod se zadela.

Ako se potlej vzemó jabelka, treba je gledati na to, da so ona, ki še ostanejo, zmirom zakrita z mavcem. Francozje hvalijo se radi, da si ohranijo na tak način jabelka do prihodnjega meseca septembra popolnem zdrava in okusna. Če je to resnica, taka shramba bi pač ne bila po norcu.

Sejmovi. Dne 4. januarija 1888 v Lučanah in na Ptuju. Dne 9. januarija v Šmarju in pri Novi cerkvi.

Dopisi.

Iz Maribora. (Božičnica.) Kakor druga leta, so tudi letos priredile šolske sestre v svojem dekliškem zavodu za svoje učenke in gojenke „lepe jaslice“ ob božičnih praznikih. V petek pred božičem je bila slovesnost za zunanje učenke, katere to šolo obiskujejo. Blage mestne gospe, katere to šolo podpirajo, so nabrale nad 300 gld. milih darov, ter so oskrbele raznih daril za uboge učenke. V lepo okinčani dvorani je stalo „božično drevo“, krasno z lučicami okinčano in okolo je bilo pripravljenih obilo božičnih darov za otroke. Kljub slabemu vremenu so še počastili to lepo svečanost Njih eksel. prevzvišeni knez in škof s svojo navzočnostjo in zraven precejšnjega števila gostov in dobrotnikov, se je zbralo obilno revnih otrok. Slovesnost se začne. Belo oblečene deklice so z ljubkimi glasovi preslavliale božje dete v jaslicah, ki nam je prineslo iz nebes preobilno milosti in božjih dobrot, učilo nas je pa tudi ob enem tistih se vsmiliti, ki so v revah in težavah, češ: „Karkoli kateremu mojih bratov ali sestic storite, to ste meni storili“. Po teh govorih in svetih pesmih so spregovorili prisrčno besedo preč. g. kanonik Kosar, duhovni voditelj tega zavoda; za njimi pa so priporočili Njih